

DÁRDAY ISTVÁN

A naplóíró könyörtelen megsemmisülése

2. RÉSZ

DÁRDAY ISTVÁN A SZOCIográfiai ÉS KRITIKUS SZEMLELETŰ BUDAPESTI ISKOLA VEZÉREGYÉNISÉGE, A TÁRSULÁS STÚDIÓ ALAPÍTÓJA. NAPLÓJA RÉSZLETEIBŐL A TÜKRÖZŐDÉSEK (1998) BÜROKRATIKUS AKADÁLYOKBA ÜTKÖZŐ LÉTREJÖTTÉT KÖVETHETJÜK.

1997 ÁPRILIS 5. SZOMBAT

A lakóbusz a Lido végében áll, a kert mellett, ahonnan kiűzött az egyik fivér, a másik kettő ellenében, akik bérbe adták volna a kertet, a forgatás idejére. A kert kopár, alig van benne fa, mégis szent hely, ahol a gondolatok önmaguktól megszületnek, olyan terület, ahol nyilvánvalóvá válnak a bizonyosságok, melyek csak a kétkedőnek tárják fel magukat. A látszatok mögött van a lényeg: az emberiség, hogy ronda mocskát elrejtse, maga elé tolja a látszatokat. Ennek feltárása lehet a Karnevál. AGIP kontra Velence. Ez egy igazi film. Az UNESCO-figura arcrándulása is erről szól, mikor Velence süllyedésének valódi okairól próbálom faggatni. Éles mondat a beszélgetésben-melyet B. fordít. A kérdés: elbírja-e még tartani magát Velence vagy elveszti függetlenségét? Kint tők sötét van. Szédülök, enyhén fáj a fejem s a nyakam, a gyomromban hatalmas massa feszít. Nem tudok eljutni a tiszta gondolat állapotába. „Ép testben, ép lélek”. A munkavégzés elengedhetetlen feltétele a totálisan ép test. Agonizál a szellem.

Nyilvánvaló, hogy mint annyi filmünket, a *Nevelésügyi sorozatot*, a *Nyugattól-keletrét*, a Velence-filmet is csak „nomád” módon lehet megcsinálni. Ragaszkodni kell a „manufakturális” módszerekhez, semmit nem bérelni, senkitől sem függeni. Munkásszálásokon, lakóbuszban lakni stb. Az uralkodó film készítési módszerek pillanatok alatt rengeteg pénzt nyelnek el. Ez az öt nap terepszemle is rengeteg pénzbe kerül. A kérdés, hogy ez alatt, a nomád alapozás történik-e meg vagy belecúsuzunk a profizmus szá-

munkra járhatatlan, bumerángo-kkal fel-
ékesített, csalóka, skanzen világába.

A Velence-filmhez való viszonyom bennem állandó változó folyamat.

Egymásra rakódva összekeverednek a különböző időszakok, a rengeteg eltelt év, a rengetegfajta utazás, a sok-sok ember, s az a fellengzős bizonytalanság, ami szinte kezdettől fogva körül lengte ezt a fantomprodukción, ami szinte irreálissá tette az egész elképzelés kivitelezését.

Ennek a filmnek soha nem volt realitása.

Ez a film teljesen valószínűtlen s készülésének minden újabb mozzanata megrökönyödést vált ki még belőlem is, szinte azt mondhattam, hogy már-már saját akaratom ellenére készül, semmilyen feltétel nincs meg ahhoz, hogy az ember azt mondhasa magának vagy másnak: – forgatunk egy filmet Velenceben, New-Yorkban – pár hónap múlva befejezzük.

1997 ÁPRILIS 26. SZOMBAT

Hosszú hetek után, hétfőn szétküldték a leveleket, de előbb már telefonon megtudhattuk, hogy sem a stúdió, sem a Velence-film nem kapott egyetlen fillér támogatást. Lemondom a májusra New Yorkban előkészített forgatást.

Reggel nyolckor van egy Kóhalmi-találkozó az Alfa TV-vel kapcsolatban. Természetesen adódik, hogy a Velence-anyagból néhány snittet megmutatok neki videón. A képek felvillanyozzák, még aznap este keres mobilon, s ígéretet tesz, hogy részt vesz a döntés megfordításában. Velence, amitől félni kell, nem annyira a filmben, mint az életben okoz-

za a végletesnél végletesebb helyzeteket, merő kalandorság az egész, vakmerő lélekugratás, vad hajsza fél méterrel a víz fölött. Igazi 20. századvégi műalkotás. Velencét nem mindenáron, hanem mindenképpen.

1997 MÁJUS 4. VASÁRNAP

A malomban, szemben a tónak ázott gödörrel. Ha víz lesz benne, meditatív-
vá válik ismét a hely, így kicsit ijesztő. A kuratóriumi döntés lényegét muszáj összefoglalni, sőt valószínű, hogy itt nincs helye a taktikázásnak. A Csernobil Alapítvánnyal való találkozás bennem furcsa gondolatokat indított el - talán alaptalan - mégis olyan horderejű az ügy, ami szintén belejátszhat ebbe a teljes elzárkózásba, ami a Velence-filmet körülvéveszi.

1997 AUGUSZTUS 16. SZOMBAT LIDO

Soha annyi írott anyag egyik filmünkhöz sem készült, mint a Velencehez. Ennek oka bizonyára a korábbi időkhöz képest mérhetetlenül megnövekedett pénzszerzési gyakorlatban keresendő, de mindez csak féligazság maradna, ha nem esne szó a vállalkozás rendkívüliségéről. A 60-as és 70-es években sem volt könnyű szabálytalan művekkel foglalkozni, a 90-es évekre azonban a forgatókönyv, oly mértékben mindenek az alapjává vált, hogy már-már egyedi kritérium: mit mutat a forgatókönyv. Lényegében ez a verbális diktatúra tökéletesen filmellenes...

A Velence-film címe korábban, *A tőke reinkarnációja* volt, majd *Tükröződések* lett a címe, utalva a film egyik nagyon lényeges képi vonatkozására, mely első pillanatban csak formai kérdésnek fog tűnni, alaposabban szemügyre véve a kérdést, azonban kiderül, hogy az egész mű filozófiájával összefüggő kérdésről van szó.

1997 OKTÓBER 9. CSÜTÖRTÖK

Az utazás úgy indul, ahogy kell. Alig érünk fel K.-val a szerpentin feléig, mikor rángatni kezd a Golf s egy pillanat múlva le is áll. K. azt mondja, szoltam este, hogy nincs üzemanyag, de nem reagáltál, tudod, hogy pénzért sosem könyörgök. Ez a vita még így is – üres tankkal, a repülőgép indulása előtt egy órával a hegy tetjén – roppant humoros. K. buszra akar ülni. egyet tudok: az nem más, mint a végzet. Ráadom a Golfra a gyújtást, s méterről-méterre elvergődöm a Budakeszi

út elágazásához. Káromkodó manusok minden irányból, kikanyarodunk a főútra, innen még ötven méter kínszenvedés, aztán a lejtőn suhanunk, mint körülötünk a teletankosok. Már jóval a Szép Ilonka előtt, látom a dugót, ha elengedem a lendületet, passzé. Ráfordulok a villamossínre. K. ilyenkor kiabálna, most szólni sem mer, az első lejárónál visszamegyek az útra, ilyen szerencse tízévenként, ha előfordul. Épp elférek a pirosban álló kocsisor két autója között, lehúzó a szembe jövők és a várakozók mellett a Hűvösvölgyi útra, s besorolok az ott haladók közé. Ritka mázli az egész, de gyengül a lendület, mert itt már enyhe emelkedőn haladunk, ráadom a gyújtást, kettőt-hármat még ránt a motor – ez pont elég, hogy átfordulva beguruljak a Shell-kúthoz.

Nem nagyon van időnk a hajmeresztő ügy részleteiről beszélni. K. tankol én meg megyek a Budagyöngyébe a pénzváltóhoz, ahol Czenczék már kikapadva várnak.

Így indul az utazás a New York-i forgatásra, amit februárban terepszemléztünk, májusra megszerveztünk, aztán a játékfilm kuratóriumi döntés miatt elhalasztottunk, hogy most négy hónap elteltével – ami alatt a kuratórium szempontjából semmi sem történt

– mégis megszavazzák a filmre a pénzt, s ezzel az ellentmondásokba belezavarodott döntéshozatallal nem csináltak mást, mint kárt és fölösleges kiadásokat. A New York-i tempót ismerve a februári terepszemle már idejétmúlt, nekünk a százjünk kicsit „bűdös”, az eltelt idő alatt pedig rengeteg kényszerlépés miatt sok pénzt dobtunk ki az ablakon fölöslegesen. Ha egy produkció kettyeg, hiába áll, pénzbe kerül.

1997 NOVEMBER 17. HÉTFŐ

Elsodort az idő.

Nemhogy elsodort, épphogy csak meg nem semmisített.

A vásárolt computer zseniális. Szinte az egyetlen garancia, hogy a film időre készen legyen. Varázslatos, hogy alig egy óra leforgása alatt számtalan variáció készíthető, s csak döntenit kell tudni, melyik tudja elfoglalni a saját magát is alakító helyet az egészben. A dolgok borotvaélre kerültek. Kár, hogy a kimerültség nem enged hozzát a részletekhez. Az alvás olyan kincs, amelyik kényszerít, hogy az a nagyon kevés erő, ami még maradt, ne forgácsolódhasson szét totálisan.

Apám, Dárdai Sándor a Theresianum egyenruhájában

1998 JANUÁR 31. VASÁRNAP

Délelőtt 11.25. lehet, bár amióta a Velence-film véghajrája miatt minden pillanat foglalt, minden szobában mást mutatnak az órák. Félig lejáró vagy átmeneti időre más tárgyakhoz kivett elemek miatt van ez a szurrealizáció. Kint ritka pelyhekben hull a hó, alig hagy valami fehérséget maga után.

Reggel hétkor befejeztük a filmet a Selyemgombolyítóban. Györgyi ötökör, Buvári hatkor elmentek... Én megvártam az utolsó tartalmi mozzanatot, Czencz Józsiira a technikai problémák és az átírás maradt.

Hiába tudom: rendkívüli film született – szinte óránként gondolok mást, ha eszembe jut, s most, hogy hajnalban lényegében pont került a hang végére is a kép után, három órai alvás után, már az ébredés pillanatában torkon ragad valami furcsa félelem, hiány; valami befejeződött, valaminek vége van, jön valami más, s e várva várt pillanat mindig úgy élt bennem, majd eljön a nagy megnyugvás, egy igazi öröm – s most az ellenkezője.

Hó helyett ragyogó napsütés. Gyötrelmes hét várható még, de már készülök arra, hogy valami teljesen más következzen ezután.

1998 SZEPTEMBER 20. VASÁRNAP

Turkálók a laptopban – emlékezem egy szövegre, ami felsorolta a MIT. Stúdió legfontosabb filmjeit... Több irányba is lépni kell, mert újra bedarálják a stúdiót is, a Bluebox mozit is, úgy ahogy van.

Valójában senkinek sem érdeke a jelenlegi filmvilág szereplői közül, hogy legyen egy hely, ahol a TV-masszázsra épített klikkművészkedésnek ennyire ne hajtsanak fejet.

A producerek gyűlölnék minket, mert ők nem értik már, miért olyan fontos, mire való a *műhelymunka*... Mit dumálnak ezek itt hülyeségeket, mikor van a rendező, akinek meg kell fogni a tökét – semmi művészi töprengés, meditáció... mi producerek tudjuk mi a dörgés!

Az MMA nem szeret minket, mert látják, hogy csöddé vált, ami évekkel ezelőtt a szakma mentőöve volt, s mi ezt nem hallgatjuk el. Oda az MMA... A kuratóriumi rendszer működésüképtelen és *filmellenes szisztéma*, mindenki csak a saját pénzét hajtja, lehetőleg minél többet a zsebekbe...

1998 SZEPTEMBER 21. HÉTFŐ

Sővény, a TB-dandár – már megint szabadságon van.

Ezek a TB-cicák, nyilván a sok molesztálástól – roppant tartózkodók, alig tudok meg tőlük valamit. Lehet, hogy szerdán, de legkésőbb csütörtökön már bent lesz – mondják.

Ez így volt múltkor is – a kérelem beadásakor... Azt mondták szabadságon van, de addig sétáltam a TB folyosóin, míg végül találkoztam vele.

A moziba menet jön a telefon Györgyitől: végrehajtók jöttek a MAFILM megbízásából.

Autentikus vezetőt keresnek, összeírnak mindent, ami lefoglalható. Puff!

Előbb a MAFILM kommandóval próbálok beszélni. Fenyő az ügyvéd azt mondja, megpróbálja hét közepére tenni a végrehajtót, de Györgyi újra telefonál, hogy nem álltak le, szobáról szobára mennek. Hívom Vinczét, de nincs bent, hívom a MAFILM-et, Marosi sincs. Megállok az ESSO-nál, inni és enni valamit.

Mire a moziba érek a Kommandó már elment... Fenn a tárgyalóban Erdődi, Györgyi... Próbáljuk áttekinteni a helyzetet.

Czencz. késve érkezik. Nézem az arcokat és a szándékokat, s picit vesztesnek érzem magam.

Valójában be kellene lássam, hogy a helyzet reménytelen s ezekkel az emberekkel nem is oldható meg...Valahol Grünnek és Fehérnek ezen a szinten érthető a menekülési reflexe, csak azt nem látják be, hogy lehetetlen meghátrálni.

1998 SZEPTEMBER 23. KEDD

Spontán találkozó Kőhalmival a Hildvilla parkolójában.

Azt mondja, amint telefonáltam utána nézett... Azt az információt kapta – semmit nem visznek el, csak összeírták, ami van... Mondom 8 napon belül, ha nem állítja le a Mafilm, – aki elindította – jönnek s elvisznek mindent a videótól a fénymásolóig, a filmeket át.

Azt mondja utána néz.

1998 SZEPTEMBER 24. SZERDA

A szervízben felnyitóm a motorháztetőt, mielőtt bemegyek, s megnyugszom, látom csak egy cső lukadt ki, spriccel belőle az a ronda, sűrű, zöldes fagyálló folyadék. Kalotaszegi András (tanár, barát) jut eszembe, aki annak idején hátra nyúlt P. Csaba Trabantjában a hátsó ülésre, hogy egy korty sört igyon s a sörösüvegben fagyálló volt... Ha nem a Tétényi úti kórház előtt vannak, már nem élne.

Kezemben a mobillal sétálok a Kártya utcában, s várom, hogy kicseréljék a csövet. Kék kordbársony nadrág, a katonazöldnél kicsit zöldőbb sokcipzáras dzseki. Az utca végén kis patak zárja el a továbbjutást. Oldalt egy kerítés mellett teszek néhány lépést, huggyozok egy jót, aztán visszafordulok, körbejárom az Iva-nics-műveket.

Nem semmi, amit ez a pasi összehozott.

Mikor megismertem, a házában volt egy kis műhelye, két kocsival lehetett beállni egymás után. Most szinte az egész Kártya utca az övé – műhely és irodasor, a sarkon műanyag tetős kocsitároló, majdnem szemben, hatalmas eladótérben csillognak a legújabb Volvo-típusok.

A kópavilon mögött áll a nagy sárga daru s hatalmas beton alapon új műhelyszerű épület készül mélygarázsokkal. A vasútig futó bekerített füves területen vagy kétszáz kocsi. Vadiújak és totálkárók.

Hirtelen megakad a szemem a kerítésen túl egy fehér kombi hátulján. Nyugodt és tárgyilagos vagyok, állok mozdulatlanul és a rendszámtáblát nézem: CHT 242.

Othon is van belőle egy.

A másik.

Nézem a kombi hátulját, micsoda élet folyt benne. Mikor a sárga Passatot ellop-ták a Trombitás utcai lakás elől, nem sokkal utána vettem. Hancúrozások, hosszú, gondtalan utak K.-val, evvel indult a Velence-film.

Din-Tom egy kukoricás mellett egy hatalmas gumicsónakban a csomagtartó tetején. Állok az őszben és eszembe jut a japán novella, A kert, amit annyira szeretnék elolvasni újra – de nem emlékszik senki – ki írta, hol jelent meg és mikor. Nézem azt a valaha boldog csodákkal teli combi teret.

Eleje nincs, hegesztőpisztollyal levágták a karambol után... Vagy négy éve történhetett – meg kellett volna halnom, de szerencsére egy Volvóban ültem. Ha egy kisebb kocsiiban ülök... anyyi, hisz frontálisan ütköztem meg Kamaz teherautóval a jeges úton. S most itt áll, csonkán félbe vágva, más totálkáros, ki tudja hány fantasztikus pillanatnak s drámának otthont adó, összegyűrt roncs között.

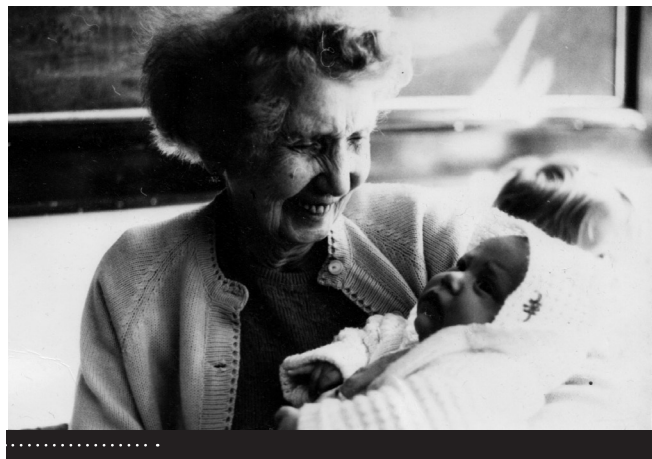
CHT 242. Az életem egy darabja...

A nyugdíjbiztosítót lemondtam míg vártam a kocsira, s felhívtam a lambériást, hogy szar, amit csinálnak. Most lassú, elegáns tempóban haladok hazafelé a sztrádan... Megúsztam gondolom, micsoda sebhelyes helyzet, a legkisebb rendellenesség végleg romba dönthet mindent. Körbe vagyok véve, nem hibázhatok semmiben, elég az, ami magától jön.

Ülünk a stúdióban a felső tárgyalóasztal körül. Pillanatok alatt átlátom, csak úgy érdemes bármiről beszélni, hogy előtte mindenki velünk kettesben tisztázok mindent.

A foglalási jegyzőkönyv egyes tételeinek megmentése Erdődi szerint lehetetlen, a felsorolt filmeket észre sem vette. Györgyi az egyetlen komoly ember, ha nem lenne hisztérikus, tehetetlenek lennének vele szemben is. Így Czencz is, Erdődy is csak bámulnak rá, bármit mond s szemükben a buta utálat.

Felhívom Vinczét, azt mondja, mit idegeskedek, annyit csak elhiszek róla, hogy ezt a végrehajtást le tudja állítani. – Majd, ha papír lesz, elhiszük – sügja Erdődi.

Anyám, kezében Dénes fiam

1998 MÁJUS 15. LIDO

Vakító napsütésben, vaporetton Anna Rossihoz, a Magyar Konzulátus munkatársához megyünk Józsvival. Ki mutatja be a filmet? – Locarno vagy Velence? Úgy tűnik, mintha ez valódi alternatíva lenne... Csak az lesz, amit magunk kiverekszünk.

Hihetetlen, furcsa élmény.

Jövök, megyek Velencében, s nem látom a filmet sehol. Nincs az, ami megszületett, nem létezik. Csak a mi képzeletünk az, ami a vásznon megjelent. Nézem a hétköznapi nyüzsgést a vizen, gondolák, vaporetók, bárkák, szuperhajók. Árusok tömege kínálja a tarkára mázolódott giccstömeget, csak a gyönyörű tornyok emelkednek ki büszkén, ebből a fogyasztásra hangolt zsidvásárból.

Velence számomra üres.

A maga gyönyörűségében is teljesen kiürült. Mindez nem okoz sokkot, nem nyomaszt, kicsit talán ijesztőnek találok. Ülök egy teraszon, camparit iszom szóddal s nézem ezt a hiányos Velencét...

1998 AUGUSZTUS 4. KEDD

Átforrósodtak a kertek, szemközt lánkol a hegy, a hűvös szobákban forró tornádó tombol, a huzat sem segít.

Állok az átizzott padláson – hatkor érkezik egy kőműves – próbálok emberi viszonyokat teremteni, hogy a beépítést le tudjuk tárgyalni vele...

Kartondobozok tele jegyzetekkel, szinopszisokkal, elévült sárga csekkök tömegével... Din-Tom kinőtt ruhadarabjai szertesztét, beta kazetták – még a Nyugattól keletre forgatása idejéből; az erőszakal összegyűjtött újságkupacok halálra gyűrve persze; törött lábú antik asztal felfeslett kárpittal, kócos biedermeier székek, festmények, összetört aranyozott

képkeretek, gerendák, prospektusok, a stúdió angol nyelvű szórólappjai...1000 oldal dokumentáció innen-onnan a filmgyártás lehetetlen ellentmondásairól...

A bútorokat egyik sarokba gyűjtöm; nem nézem a papírokat sem a nejlonzásokon elmosódott feliratokat... most ez nem a válogatás ideje, nem rendszerezés – „behunytt szemmel” hordom a verbális maszlag tömeget; hordom a képeket...

Komor tekintetű katona portré – érdemjegyek tömegével a mellén – a távolban romantikus várrom, előtérben hatalmas tollakkal ékeskedik a síró páncélos lovag, mellette kesergő nő... Szigorú keresztanyám néz rám – Tőle kaptam életem első és egyetlen versenybiciklijét és ő vette nekem életem első autóját is... Vajon hol ültetett modellt a nem túl tehetséges művésznek... Koromfekete keretben koromfekete háttérrel talán dédanyám lehet, göndör fehér haja, oldalt loknival, keskeny arca inkább visszasztító, mint vonzó; férje az emeletre vezető lépcsőfalon lóg, a csaja meg itt porosodik fenn az összevisszaságban... Kiszámíthatatlan, kit mikor milyen körülmények szakítanak el a másiktól... Könyörtelen megszállottsággal hordom a képeket – afrikai tájban hullák, tevék és sasok –, aztán jön apám, egyszerű keretben mosolyog. Korábban meghalt, semhogy visszaemlékezhetnék rá. Két éves voltam. Sohasem ismertem, csak hallomásból tudom, hogy egyéves volt, amikor anyja – Proto Caraffa Margit olasz hercegnő – meghalt. Fiumében éltek, apámat a bécsi Theresianum kollégiumába adták. Elkezdte a jogot, majd apja halála után, húsz-egynéhány évesen nekivágott a világnak

Aranyásónak ment Ausztráliába; féktelen humorú világcsavargó, ki tudja mi még... majd apa és igazgató a Bőripari Trösztnél... Százéves anyám a lenti szobában fekszik, Ő meg itt fent a magasban; arcképe kicsit poros; a parázsló nyárban nézem ezt az arcot, érzem magamban a határtalan magányt, egyedül vagyok mint egy lakatlan sziget a határtalan óceánban... nincs senkim és semmim ami pótolna ezért a szörnyű hiányért; még sohasem voltam ennyire egyedül, mint ebben a percben. Nézem az ecsetnyomokat és a zavaros hátteret, a vonzó mosolygó arc mögött.

Csak Ő taníthatott volna meg az igazi barátságra, szerelemre, szeretetre, szembezállni és megzabolázni az érzelmek kiszámíthatatlanságát; csak Ő vezethetett volna rá a kapcsolatokat életető igazi kompromisszumokra, az igazi kompromisszumok míves gyakorlatára, ahol megalkuvás és tolerancia határa ég és földként válik el egymástól s hagyja érvényesülni az összetartozás nélkülözhetetlen folyamatát.

Igen. Nem megalkuvás, hanem a másik ember felé tett gesztus, még akkor is, ha tévedett, megbántott vagy kisgyarlóságainak áldozataként csúfos helyzetbe hozott.

Igen, szükség van megbocsájtásra...

Nézem a képet – soha nem gondoltam érdemben még rá, és most váratlanul, minden előzmény nélkül felkészületlenül és kiszolgáltatva állok ebben a padlásban... Üres vagyok és kifosztottnak érzem magam. Nem hittem volna: létezik olyan, hogy valakinek földbe gyökerezzen a lába...

1998 SZEPTEMBER 3. CSÜTÖRTÖK

Romokban hever a test és a lélek, kint szakad az eső, a reménytelenségnek olyan megsemmisítő hadigépezetei járnak át. Csak fekszem a paplan alatt, s nem mozdulok, míg Din-Toméék rám nem zuhannak. Ma boldogok, mert K. viszi őket kocsival, hogy szarrá ne ázzanak.

Elhatározom, ma meg se mozdulok.

K. Szidivel (ápolónő Erdélyből) a Metróba mennék, bevásárolni.

Téblábolok az üres házban, iszom a szörnyű, májtisztító dög bűdös mocsárpárlatból egy hatalmas stampedlivel, aztán benézek anyámhoz. Éppen reggelizik, egy üres virágos tányérből próbálja még kikanalazni a dzsemet, de üres. Szemem megakad ezeken a bús virágokon, nézem a lassan mozgó pici ezüstkanalat, szellemek forgolódnak a befüggönyözött szobában... Kifordulok az ajtón s hozok be egy újabb dzsem-porciót. Megcsókolom, leülök az ágy végébe, próbálom szóra bírni..., de nem mond semmit.

Látni az arcán, hogy jól esik a dzsem is, meg velem lenni sem rossz, de aztán győznek az ízek, elterelik a figyelmét, nem beszél – kenyér nélkül kanalazza a megfőtt ribizliszemeket, én meg kuporgok az ágyvégen. Mint gyenge szédülés suhannak bennem régi évtizedek, gyerekkorom Cserhátsuránya, a kastély, hiányos, kiegészíthetetlen emlékrészletek, félszobák, derengő balkonok, a

sötétbordó süteményes doboz, amiben most régi levelek hevernek valahol félredobva, rengeteg össze nem illő, más, egyéb használaton kívül rekedt, valaha fontos dolog között. Nyalka lovak repítenek a több falunyira lévő állomás felé, nincs erőm kiegészíteni a feledésbe merült, ködös képfoszványokat... Anyám kanalazza a virágok közé szorult ribizliszemeket, én meg hiába is szólnék, válasz bármi áron sem jönne. Maradni nem tudok, menni nem bírok, mint egy kimerevített bábú, fekszem féloldalasan, feloldozásra várva a lefüggönyözött szobában, ahol két világ érintené egymást, de úgy tűnik, felső hatalmak másképp döntenek.

E furcsa határvonalon, nem érzékelhető az idő, csak érzem, hogy megmozdulok, ki tudja pillanatok vagy órák teltek el – félrehúzom az ablakon a lepedőt, ami maga a függöny, s az esőben úszó kert, mintha bennem folytatódna, mázsákat cipelek át a küszöbön magammal, virágba borult fákat mosdatok s ujjongva érintem meg a lehulló, túlrett gyümölcsöket..., hömpölyögnek bennem a kertek, ősziék, lombosak, virágba borult gyümölcsösök... sok kertben hittem, hogy lehet boldognak lenni.

Éles telefoncsengés hoz vissza erről a váratlan útról, állok a konyha közepén, mint egy rajtakapott vándor a határon..., tudom, már úgysem érném el.

Nem mozdulok.

1998 SZEPTEMBER 5. SZOMBAT

Az érdemi létezés, ami az alkotás és a jelenlét harmóniájának megteremtésére épült, most mintha több ponton is léket kapna...

A Velence-film eddigi külső és belső harcok kudarcái, a mű körüli elhallgatások körmönfont csendje, bármilyen edzett és rinocérosz lélekkel rendelkezék is az ember – súlyos mélyütés.

Egy kvalitás totális figyelmen kívül hagyása mindenki részéről, amilyen abszurd, annyira megemészthetetlen. Konvencionálisan itt sokan a siker, a visszaigazolás hiányára vezetnék vissza a rosszérzéseket, holott itt egyszerűen a szabad szellemek metamorfózisának totális kudarcairól, az innovatív létformák teljes lehetetlenségéről van szó. Igazodj valakihez, tartozz valahová vagy megölnék!

A *Tükröződések* díjai: Magyar Filmszemle Különdíj 1998, Houston 1998 Kategória Fődíj